

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9So/3/2019
Identifikačné číslo spisu: 3015200073
Dátum vydania rozhodnutia: 29.01.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:3015200073.3

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa: N. Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. č. XXX, M., proti odporkyni: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta č. 8, Bratislava, o preskúmanie rozhodnutia odporkyne č. XXX XXX XXXX X z 22.12.2014 a č. XXX XXX XXXX 0 - II. z 30.12.2014, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 25. októbra 2018, č. k. 15Sd/16/2015-99, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 25. októbra 2018, č. k. 15Sd/16/2015-99, v napadnutej časti týkajúcej sa potvrdenia rozhodnutia odporkyne číslo č. XXX XXX XXXX X zo dňa 22.12.2014 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Krajský súd v poradí prvým rozsudkom z 30.05.2016, č. k. 15Sd/16/2015-70, potvrdil rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X - II. z 30.12.2014 a odporkyni náhradu trov konania nepriznal. Uvedený rozsudok Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 9So/177/2016 zo dňa 27. júna 2018 zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie z dôvodu, že uvedeným rozsudkom krajský súd rozhodol len vo veci preskúmania rozhodnutia odporkyne č. XXX XXX XXXX X - II zo dňa 30.12.2014, avšak opomenul rozhodnúť aj o návrhu, ktorým sa navrhovateľ domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 22.12.2014.

Po vrátení veci krajský súd vo veci rozhodol znovu rozsudkom z 25. októbra 2018, č. k. 15Sd/16/2015-99, ktorým rozhodnutia odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 22.12.2014 a č. XXX XXX XXXX X - II. z 30.12.2014 potvrdil.

Rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 22.12.2014 odporkyňa podľa § 65 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon o sociálnom poistení“) od 08.05.2014 priznala navrhovateľovi starobný dôchodok v sume 242,30 € mesačne s tým, že od 01.01.2015 ho podľa § 82 tohto zákona a § 1 opatrenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny č. 295/2014 Z. z. zvýšila na sumu 247,50 € mesačne. Navrhovateľ v návrhu na preskúmanie tohto

rozhodnutia namietal výšku priznaného starobného dôchodku z dôvodu nezapočítania doby poistenia (zamestnania) v rokoch 1981 a 1982 a 1986 až 1991. Poukázal na to, že dobu väzby v rokoch 1981 až 1982 mal mať zhodnotenú ako dobu zamestnania, pretože bol právoplatne oslobodený. Súčasne namietal, že dôchodok mal byť vypočítaný z najvyšších zárobkov, ktoré dosiahol v rokoch 1972 až 1982, kedy pracoval vo Zväzarme a jeho hrubý zárobok predstavoval cca 5 000 Sk mesačne.

Rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X - II. zo dňa 30.12.2014 odporkyňa podľa § 81 ods. 2 zákona o sociálnom poistení rozhodla, že od 08.05.2018 (správne malo byť uvedené „od XX.XX.XXXX“) sa starobný dôchodok vypláca v sume 242,30 € mesačne a vdovský dôchodok v sume XX.XX € mesačne, spolu v sume XXX,XX € mesačne. Navrhovateľ v návrhu na preskúmanie namietal zníženie vyplácanej sumy vdoveckého dôchodku na polovicu a domáhal sa výplaty tohto dôchodku v plnej výške.

V priebehu súdneho konania navrhovateľ predložil fotokópiu zdravotnej dokumentácie obvodného lekára, ktorú považuje za dôkaz o zamestnaní v spornom období.

Krajský súd mal z rozhodnutia číslo XXX XXX XXXX X zo dňa 22.12.2014 o priznaní starobného dôchodku preukázané, že odporkyňa pre nárok a výšku starobného dôchodku započítala navrhovateľovi doby poistenia (zamestnania) a vymeriavacie základy na základe predložených a dostupných dôkazov. Keďže navrhovateľ ani na pojednávaní súdu nevedel uviesť označenie zamestnávateľa (pridružené výroby Jednotných roľníckych družstiev?), prípadne svedkov, ktorí by potvrdili, že v chýbajúcich dobách bol zamestnaný u konkrétneho zamestnávateľa, od ktorého by odporkyňa mohla žiadať doklady o zamestnaní navrhovateľa, krajský súd považoval za súladný so zákonom postup odporkyne, ktorá nepreukázané doby pre výšku starobného dôchodku nezhodnotila. V tejto súvislosti krajský súd poukázal na to, že už najvyšší súd v uznesení sp. zn. 9So/177/2016 zo dňa 27.06.2018 poukázal na skutočnosť, že povinnosť viesť evidenciu o zamestnaní mali podľa predpisov platných do 31.12.2003 zamestnávateľa, ktorí mali tiež povinnosť poslať Sociálnej poisťovni evidenčné listy o dobe zamestnania (ďalej len „ELDZ“) po skončení pracovného pomeru, a ak túto povinnosť nespĺnili, absenciu dokladov o poistení žalobcu v namietanom období nemožno klásť za vinu Sociálnej poisťovni. Dodal, že v prípade preukázania nových, konkrétnych okolností Sociálna poisťovňa bude povinná vo veci znovu konať a vydať nové rozhodnutie.

Pokiaľ navrhovateľ namietal, že mu mala byť započítaná aj doba výkonu väzby od 06.08.1981 do 31.01.1982, krajský súd mal preukázané, že navrhovateľ v tejto dobe nebol pracovne zaradený a preto nebol dôchodkovo poistený; iné doby poistenia preukázané neboli.

Z uvedených dôvodov rozhodnutie z 22.12.2014 potvrdil ako súladné so zákonom.

Vo vzťahu k rozhodnutiu č. XXX XXX XXXX X - II. zo dňa 30.12.2014 o výpláte vdoveckého dôchodku v polovičnej sume mal krajský súd preukázané, že o výpláte vdoveckého dôchodku odporkyňa rozhodla viacerými právoplatnými rozhodnutiami a že suma vdoveckého dôchodku bola nižšia ako suma starobného dôchodku priznaného od XX.XX.XXXX. Uvedené rozhodnutie preto považoval za súladné s ustanovením § 81 ods. 2 zákona o sociálnom poistení.

Rozsudok krajského súdu bol doručený odporkyňi dňa 08.11.2018, navrhovateľovi dňa 26.11.2018.

Navrhovateľ napadol rozsudok krajského súdu včas podaným odvolaním. Opätovne namietal, že evidenciu o dobách jeho zamestnania, ktoré nemá zhodnotenú pre výšku starobného dôchodku, mala viesť Sociálna poisťovňa, ktorá by mala preveriť hlásenia všetkých firiem za sporné obdobie, vypočuť svedkov, ktorí by dosvedčili, že vždy chodil do práce a vyžiadať si aj údaje o jeho zamestnaní v Českej republike. Taktiež opätovne namietol, že na účely výpočtu starobného dôchodku sa zohľadnili len zárobky za posledných desať rokov, čo podľa jeho názoru je diskriminačné a protiústavné - ak by sa zohľadnili jeho zárobky z celého pracovného obdobia, tak by musel mať vyšší dôchodok, pretože minimálne 10 rokov mal čistý zárobok 5 000 až 5 500 Kčs. Považuje za nesprávne, že zamestnanie má

preukazovať sám, keď on si už zamestnávateľov nepamätá. Navrhol, aby najvyšší súd podal podnet Ústavnému súdu na vyslovenie protiústavnosti ustanovení zákona, podľa ktorých sa má na výpočet dôchodku brať len posledných 10 rokov.

Ďalej namietol, že krajský súd sa nevysporiadal s dokladmi o poskytovanej zdravotnej starostlivosti, čo podľa jeho názoru preukazuje, že nebol nezamestnaný - ak by nepracoval, nebol by ošetrovaný.

Posudzujúc odvolanie podľa jeho obsahu mal odvolací súd za to, že navrhovateľ žiada, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu v časti, týkajúcej sa potvrdenia rozhodnutia odporkyne číslo č. XXX XXX XXXX X zo dňa 22.12.2014, zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Odporkyňa sa k odvolaniu navrhovateľa nevyjadřila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací preskúmal rozsudok krajského súdu bez nariadenia pojednávania v súlade s § 492 ods. 1 a 2 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok a § 2501 ods. 2 v spojení s § 250ja ods. 2 zákona č. 99/1963 Z. z. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „OSP“) bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že odvolaniu je potrebné vyhovieť.

Ako je vyššie uvedené, navrhovateľ namietal výšku priznaného starobného dôchodku z dôvodu nezapočítania doby poistenia (zamestnania) v rokoch 1981 a 1982 a 1986 až 1991 podľa predpisov platných do 31.12.2003. V tejto súvislosti namietal nesprávny postup Sociálnej poisťovne. Podľa jeho názoru mala potrebnú evidenciu viesť Sociálna poisťovňa, ktorá by mala preveriť hlásenia všetkých firiem za sporné obdobie, vypočítať svedkov, ktorí by dosvedčili, že vždy chodil do práce a vyžiadať si aj údaje o jeho zamestnaní v Českej republike.

Sám navrhovateľ však v celom konaní neuviedol aspoň dvoch spolupracovníkov, ktorí by mu dosvedčili, že v spornom období pracovali u toho istého zamestnávateľa ako navrhovateľ.

Odvolací súd opakovane zdôrazňuje, že v zmysle zákona č. 121/1975 Zb. a zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení a ich vykonávacích vyhlášok č. 149/1988 Zb., resp. č. 128/1975 Zb. evidenciu o trvaní pracovného pomeru boli povinní viesť zamestnávateľia, ktorí boli povinní evidenčné listy o dobách zamestnania odoslať príslušnému orgánu sociálneho zabezpečenia v určenej lehote po skončení pracovného pomeru. Pokiaľ si zamestnávateľia túto povinnosť nesplnili, nemožno absenciu dokladov o zamestnaní navrhovateľa v spornom období klásť za vinu Sociálnej poisťovni. Ak sám navrhovateľ nemá žiadne doklady o zamestnaní v spornom období (pracovné zmluvy, doklady o skončení pracovného pomeru dohodou alebo výpoveďou, preukaz člena ROH, výplatné pásky) a sám ani nevie uviesť, kde pracoval a nevie uviesť ani spolupracovníkov, Sociálna poisťovňa v takom prípade nemá odkiaľ vedieť, od ktorého zamestnávateľa, prípadne jeho právneho nástupcu, konkurzného správcu alebo archívu má žiadať podklady potrebné na preukázanie opodstatnenosti požiadavky navrhovateľa na hodnotenie sporného obdobia. Všeobecná požiadavka navrhovateľa, aby Sociálna poisťovňa preverila hlásenia všetkých firiem za sporné obdobie, je nedôvodná.

Pokiaľ navrhovateľ žiadal, aby si Sociálna poisťovňa vyžiadala doklady o jeho zamestnaní v Českej republike, odvolací súd z dávkového spisu odporkyne zistil, že také šetrenie odporkyňa vykonala. Podľa evidenčného listu, vystaveného obchodnou spoločnosťou DREAM MARKET, s.r.o. Horní Lideč, ktorý jej poslala Česká správa sociálneho zabezpečenia, navrhovateľ bol na území Českej republiky dôchodkovo evidovaný mimo sporného obdobia len v období od 02.01.2000 do 31.12.2001, teda v rozsahu 365 dní, a to ako spoločník - jednatel z toho v roku 2000 s vymeriavacím základom 6 000 Kč a v roku 2001 bez uvedenia vymeriavacieho základu.

Za opodstatnenú však odvolací súd považoval námietku navrhovateľa, že krajský súd sa žiadnym spôsobom nevysporiadal s dokladmi z jeho zdravotnej dokumentácie u všeobecného lekára a to najmä z hľadiska, či z predložených fotokópií tejto dokumentácie a výmenných poukazov je možné overiť pravdivosť tvrdenia navrhovateľa, že v spornom období bol zamestnaný.

Podľa názoru odvolacieho súdu sa krajský súd nedostatočne vysporiadal aj s námietkou navrhovateľa, že obdobie väzby v rokoch 1981-1982 mu malo byť zhodnotené ako doba zamestnania vzhľadom na to, že bol rozsudkom súdu spod obžaloby v plnom rozsahu oslobodený. Na ten účel si nevyžiadal od navrhovateľa oslobodzujúci rozsudok, prípadne aspoň číslo konania, resp. označenie súdu, ktorý o jeho oslobodení mal rozhodnúť. Nemohol tak riadne posúdiť, či požiadavka navrhovateľa môže byť dôvodná nie iba podľa predpisov o sociálnom zabezpečení, ale aj iného právneho predpisu (§ 25 ods. 1 zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii).

Napokon, krajský súd sa žiadnym spôsobom nevysporiadal ani s námietkou navrhovateľa, že jeho dôchodok mal byť vymeraný (aj) z rokov 1972 až 1981, nielen z posledných rokov, domáha sa teda (podľa obsahu podaní) toho, aby bol starobný dôchodok vymeraný z vymeriavacích základov za všetky roky jeho pracovného života, keďže v skorších rokoch (pred rokom 1984), najmä v rokoch 1972 až 1982, kedy pracoval vo Zväzarme, dosahoval nadštandardné príjmy. Namietaný je teda rozpor ustanovenia § 63 ods. 6 v spojení s prílohou č. 3 zákona o sociálnom poistení s čl. 39 ods. 1 zákona č. 460/1992 Zb. Ústavy Slovenskej republiky.

Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok krajského súdu v napadnutej časti zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, v ktorom krajský súd rozhodne o návrhu znovu a riadne sa vysporiada s námietkami navrhovateľa v zmysle vyššie naznačeného. V novom rozhodnutí znovu rozhodne aj o náhrade trov konania, vrátane trov konania odvolacieho.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.